

Externe liquordrainage

U bent opgenomen op de verpleegafdeling van het Neurocentrum, locatie AMC en gebleken is dat het nodig is om een externe liquordrain te plaatsen. Uw arts heeft u informatie gegeven over deze behandeling. In deze folder kunt u de informatie terugvinden.

Wat is externe liquordrainage?

Het is nodig dat er tijdelijk bij u hersenvocht (= liquor) wordt afgevoerd. Hersenvocht is het vocht dat zich in en om de hersenen en het ruggenmerg bevindt. Hersenvocht afvoeren kan op 2 manieren met behulp van een drain.

Met een externe ventrikeldrain.

Dit is een dunne slang (drain) die de neurochirurg tijdens een operatie, onder narcose op de operatiekamer, in het hoofd plaatst. De drain zit door de schedel in de hersenkamer (ventrikel). De neurochirurg scheert een klein deel van het hoofdhaar en maakt een kleine snee in de huid en een gaatje van ongeveer 1 cm in de schedel. Dan wordt de drain ingebracht in de hersenkamer, waarna de neurochirurg de huid sluit en de naar buiten stekende drain vastmaakt met een hechting.

Met een externe lumbale drain.

Dit is een dunne slang (drain), die de neurochirurg in de onderrug (lumbale deel) inbrengt in het wervelkanaal. De lumbale drain wordt ingebracht op de verpleegafdeling onder plaatselijke verdoving met behulp van een naald. Tijdens het inbrengen moet u (liggend of zittend) uw rug zo krom mogelijk houden. Daarmee maakt u de ruimte tussen de wervels zo groot mogelijk en daarmee het inbrengen gemakkelijker. De arts en verpleegkundige begeleiden en ondersteunen u om deze houding aan te nemen. De drain wordt op de plaats waar hij naar buiten komt vastgehecht en goed gefixeerd.

Bij beide methodes koppelt de arts of verpleegkundige de drain aan een opvangreservoir. De verpleegkundige maakt het opvangreservoir vast aan een infuuspaal, waarbij de arts de hoogte bepaalt. Met het instellen van de hoogte bepaalt de arts hoeveel hersenvocht er in het reservoir afvloeit.

Wanneer is externe liquordrainage nodig?

Normaal gesproken is de aanmaak en afvoer van hersenvocht met elkaar in evenwicht. Maar door verschillende oorzaken kan dit evenwicht worden verstoord. Dan kan er zich teveel hersenvocht binnen de schedel bevinden en ontstaat er verhoogde druk in de hersenen. Mogelijke oorzaken hiervoor zijn een cyste, bloeding of tumor in de hersenen of een infectie van het hersenvlies of hersenweefsel.

Soms is het nodig de druk op het hersenvlies tijdelijk te verminderen, bijvoorbeeld als er hersenvocht lekt na een ongeval of uit een operatiewond. Een drain zorgt er dan voor dat de druk op het vlies tijdelijk vermindert zodat de wond snel kan genezen.

Hoe is de voorbereiding op het plaatsen van de externe liquordrain?

Het plaatsen van een ventrikeldrain is vaak een spoedsituatie. Het is dan meestal niet mogelijk om u zelf van te voren in te lichten, maar uw naaste familie wordt natuurlijk wel zo snel mogelijk ingelicht. Voor de ingreep moet u nuchter zijn. Tot 6 uur voorafgaand aan de ingreep mag u niet meer eten of drinken.

Voor het plaatsen van een externe lumbale drain hoeft u niet nuchter te zijn. Om de kans op infecties zoveel mogelijk te verkleinen krijgt u ongeveer 30 min voor de ingreep 1x antibiotica toegediend.

Hoe gaat het na het plaatsen van de externe liquordrain?

Na het plaatsen van de ventrikeldrain, gaat u, afhankelijk van uw gezondheid, naar de Verkoever (uitslaapkamer) of naar de Intensive Care, de Medium Care of de Brain Care Unit. Hier wordt u wakker en kunt u beperkt bezoek ontvangen. Als de neurochirurg hier toestemming voor geeft mag u terug naar de verpleegafdeling.

Na het plaatsen van een lumbale drain, wordt u weer terug gebracht naar uw eigen kamer.

Hoe is de verpleegkundige zorg na het plaatsen van de drain?

De verpleegkundige controleert u regelmatig op veranderingen van vitale functies (ademhaling, polsfrequentie, temperatuur en bloeddruk) of neurologische veranderingen (alertheid, sufheid). Daarbij kijken zij naar de productie van de hoeveelheid vocht en legen zij het opvangreservoir regelmatig.

Wat zijn belangrijke aandachtspunten?

Na het plaatsen van de drain is het goed om te weten dat bij elke houdingsverandering de drain in hoogte versteld moet worden. Dit is om te voorkomen dat er te veel of te weinig hersenvocht afloopt. De verpleegkundige plaatst de drain voor u op de juiste hoogte. Het is belangrijk dat als u een andere houding wilt aannemen, u de verpleegkundige vraagt om te helpen.

In overleg met uw behandelend arts mag eventueel de drain een aantal maal per dag gedurende een korte tijd dichtgezet worden. Dit is afhankelijk van de reden waarvoor u de drain heeft.

Wanneer de drain dicht staat, mag u rechtop in bed zitten of onder toezicht uit bed komen.

Houdingsveranderingen moeten altijd gebeuren met een verpleegkundige of arts erbij.

Wat zijn mogelijke klachten?

Als er teveel of te weinig hersenvocht afloopt via de externe drain kunt u lichamelijke klachten krijgen. Het is belangrijk dat u dit aan uw verpleegkundige doorgeeft. Deze kan de hoogte van het opvangreservoir, in overleg met de arts, eventueel aanpassen.

Klachten die hierbij passen zijn:

- Hoofdpijn
- Misselijkheid
- Braken
- Duizeligheid
- Suf worden

Als de drain verwijderd wordt, kunt u deze klachten ook krijgen. Uw lichaam moet weer wennen aan de nieuwe hersendruk. In het begin kunt u het beste samen met de verpleegkundige langzaam overeind en uit bed komen.

Hoe gaat de persoonlijke verzorging na de ingreep?

Als u vanwege de drain platte bedrust moet houden helpen wij u bij uw persoonlijke verzorging. Ook het eten en drinken gaat lastiger. U krijgt zoveel mogelijk aangepaste materialen, bijvoorbeeld een afsluitbare drinkbeker. Als dat nodig is zal een verpleegkundige of afdelingsassistent u ondersteunen.

Wat voor kleding is het beste na de behandeling?

Wanneer u een externe ventrikeldrain hebt is het gemakkelijker dat uw bovenkleding een voorsluiting heeft (bijvoorbeeld een blouse of pyjamajasje). Bij een externe lumbale drain kunt u kleding dragen die u zelf prettig vindt en bent u niet gebonden aan voorschriften.

Hoe gaat het wassen van het haar?

Als u een ventrikeldrain heeft mogen uw haren gewassen worden met desinfecterende zeep (hibiscrub). Dat mag uitsluitend door verpleegkundigen gedaan worden. Ter bescherming van de drain krijgt u een verbandnetje om uw hoofd.

Wanneer u een externe lumbale drain heeft mag u uw haren wassen zo vaak als u dit prettig vindt en kunt u gebruik maken van uw eigen shampoo. Als u bedrust heeft, helpt een verpleegkundige u.

Kunt u nog naar het toilet?

Als u gebruik wilt maken van de toilet, helpt de verpleegkundige u hierbij. Tijdens lopen wordt de drain dicht gedraaid.

Zijn er mogelijke complicaties?

Een drain heeft risico's op complicaties, zoals bijvoorbeeld een bloeding of infectie. Uw behandelend arts bespreekt de mogelijke complicaties met u.

Hoe lang moet de drain inblijven?

Hoe lang u een drain moet hebben is niet vooraf te zeggen, dat verschilt per patiënt. Uw arts zal het beleid met u bespreken. De duur van de opname is afhankelijk van hoe snel het herstel verloopt. Als u naar huis mag, krijgt u een afspraak mee om op controle te komen op de polikliniek bij de neurochirurg. Als u een hechting heeft die niet oplosbaar is, kan de huisarts deze verwijderen. U ontvangt hierover informatie van de verpleegkundige.

Hoe gaat het thuis verder?

Uw behandelend arts bespreekt met u wat de adviezen na ontslag zullen zijn en wanneer u weer mag autorijden.

Wat te doen bij de volgende klachten?

Als u een van de onderstaande symptomen heeft, is het belangrijk dat u contact opneemt met uw behandelend arts via het telefoonnummer van het **Neurocentrum, locatie AMC:**

020-5664063.

- Zwelling, roodheid, pijn van de wond
- Openspringen of pus uit de wond
- Hoge koorts
- Lekkage van helder vocht uit de wond
- Last van het licht (fotofobie)
- Ernstige hoofdpijn/ nekpijn
- Toenemende sufheid